

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДМИТРА МОТОРНОГО
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ
кафедра менеджменту та публічного адміністрування

ЯЦУХ ОЛЕНА ОЛЕКСІВНА

**Роль податкової політики у формуванні доходів бюджетів усіх рівнів
та підвищенні ефективності державного управління**

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Керівник: к.ю.н., доцент **Наталія ГОРБОВА**

Запоріжжя, 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДМИТРА МОТОРНОГО

Факультет економіки та бізнесу

Кафедра менеджменту та публічного адміністрування

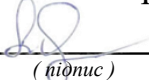
Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»

Галузь знань – 28 Публічне управління та адміністрування

Спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

Г.В.Орліна

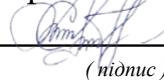
(підпис)

(ініціали та прізвище)

«9» _лютого_ 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри освітньо-
професійної програми

С.Р.Плотніченко

(підпис)

(ініціали та прізвище)

«9» _лютого_ 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему *«РОЛЬ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ
БЮДЖЕТІВ УСІХ РІВНІВ ТА ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ»*

Здобувач вищої освіти:

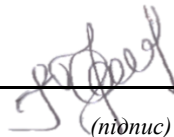

Яцук Олена Олексіївна

(підпис)

(ПІБ здобувача)

Науковий керівник:

к.п.н., доц. Горбова Наталя Аркадіївна

(підпис)

(учене звання, науковий ступінь, ПІБ)

Запоріжжя, 2026 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДМИТРА МОТОРНОГО
 факультет економіки та бізнесу
 навчально-науковий інститут загальноуніверситетської підготовки
 кафедра менеджменту та публічного адміністрування

Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»
 Галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»
 Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

ПОГОДЖЕНО

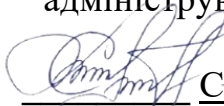
Керівник проектної групи (гарант)
 освітньо-професійної програми
 «Публічне управління та
 адміністрування»

 (підпис) Г. В. ОРТИНА
 (ініціали та прізвище)

« _____ » _____ 202__ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
 менеджменту та публічного
 адміністрування

 (підпис) С. Р. ПЛОТНІЧЕНКО
 (ініціали та прізвище)

« _____ » _____ 202__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи
 здобувача вищої освіти

Яцух Олени Олексіївни

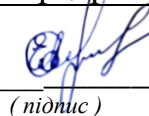
1. Тема кваліфікаційної магістерської роботи: Шляхи вдосконалення державної соціальної політики
 науковий керівник роботи к.п.н., доцент ГОРБОВА Н. А.
 затверджені наказом ректора університету від 24 листопада 2025 р № 605 - 3
2. Строк подання кваліфікаційної магістерської роботи 3 лютого 2026
3. Вихідні дані до кваліфікаційної магістерської роботи:
науково-теоретична література; нормативна та законодавча база України і Європейського Союзу; матеріали фахових наукових видань; офіційні статистичні та аналітичні дані органів державної влади і місцевого самоврядування..
4. Зміст кваліфікаційної магістерської роботи (перелік питань, які потрібно розробити):
 - 1) Теоретичні засади податкової політики та її роль у системі публічних фінансів.
 - 2) Аналіз податкових надходжень і їх вплив на фінансове забезпечення державного та місцевих бюджетів.
 - 3) Оцінка ефективності податкового адміністрування в умовах воєнного стану та економічних трансформацій.

- 4) Дослідження процесів цифровізації податкової системи; Визначення ролі органів місцевого самоврядування в адмініструванні податків
5. Перелік графічного матеріалу: таблиці, рисунки, схеми
6. Дата видачі завдання 24 листопада 2025р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів	Відмітка про виконання
1	Затвердження плану роботи	28.11.2025	виконано
2	Розділ 1. Теоретико-методологічні засади податкової політики в системі публічного управління	12.12.2025	виконано
3	Розділ 2. Аналіз ролі податкової політики у формуванні доходів бюджетів у сучасних умовах	30.12.2025	виконано
4	Розділ 3. Напрями вдосконалення податкової політики як чинника підвищення ефективності публічного управління	26.01.2026	виконано
5	Перевірка на плагіат	02.02.2026	виконано
6	Попередній захист роботи на кафедрі	09.02.2026	виконано

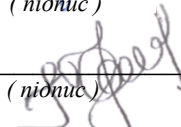
Здобувач вищої освіти

(підпис)

ЯЦУХ О.О.

(ініціали та прізвище)

Керівник кваліфікаційної
магістерської роботи

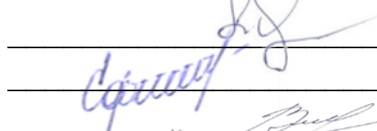
(підпис)

ГОРБОВА Н. А.

(ініціали та прізвище)

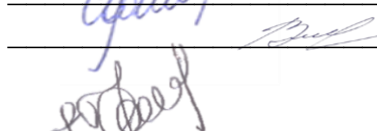
Рішення комісії про попередній захист кваліфікаційної роботи від «09» лютого 2026 року до захисту допущен

Члени комісії:

ОРТИНА Г. В д.д.н.з держ.упр., професор

ЄФІМЕНКО Л.М к.н.з держ.упр., доцент

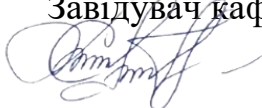
ВОРОНИНА Ю. Є. к.н. з держ.упр., доцент

ГОРБОВА Н. А. к.п.н, доцент

Допустити до захисту

Завідувач кафедри менеджменту та публічного адміністрування

С.Р. ПЛОТНИЧЕНКО

« 09 » лютого 2026 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	
1.1 Сутність податкової політики та її місце у фінансовому механізмі держави в системі публічного управління	
1.2. Податкова система України як інституційна основа формування доходів бюджетів усіх рівнів	
1.3. Податкова політика як інструмент впливу на соціально-економічний розвиток та ефективність публічного управління	
Висновки до розділу 1	
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РОЛІ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ БЮДЖЕТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	
2.1. Динаміка та структура податкових надходжень до державного та місцевих бюджетів України	
2.2. Податкові надходження як фінансова основа місцевого самоврядування в умовах децентралізації	
2.3. Вплив податкового адміністрування та економічних трансформацій на ефективність державного управління	
Висновки до розділу 2	
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ЧИННИКА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	
3.1. Гармонізація податкової політики України з європейськими стандартами в контексті реформування публічних фінансів	
3.2. Цифровізація податкового адміністрування як інструмент підвищення прозорості та управлінської ефективності	
3.3. Стратегічні напрями удосконалення податкової політики для зміцнення доходної бази бюджетів та результативності державного управління	
Висновки до розділу 3	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	

ВСТУП

У сучасних умовах трансформації публічних фінансів, реалізації реформи децентралізації та функціонування економіки України в умовах воєнного стану податкова політика набуває особливого значення як ключовий інструмент державного управління соціально-економічним розвитком. Вона забезпечує формування доходної бази бюджетів усіх рівнів, створює фінансові передумови для виконання державою та органами місцевого самоврядування своїх функцій, а також виступає механізмом регуляторного впливу на економічні процеси, інвестиційну активність і рівень соціальної стабільності.

Актуальність теми зумовлена необхідністю підвищення ефективності податкової політики в умовах воєнних та післявоєнних трансформацій, зростанням потреб у бюджетних ресурсах, поглибленням фінансової децентралізації та євроінтеграційним курсом України. Стабільність функціонування сектору публічних фінансів, фінансова спроможність територіальних громад, результативність державного управління та реалізація програм відновлення напряму залежать від якості податкового адміністрування, структури податкових надходжень і рівня податкової дисципліни. У цьому контексті податкова політика розглядається не лише як фіскальний механізм, а як комплексний інструмент публічного управління, здатний забезпечувати мобілізацію ресурсів, стимулювання розвитку економіки та зміцнення фінансової автономії громад.

Метою магістерської роботи є обґрунтування ролі податкової політики у формуванні доходів бюджетів та підвищенні ефективності публічного управління, а також розробка напрямів її вдосконалення в умовах економічних трансформацій та децентралізації.

Для досягнення поставленої мети у роботі передбачається вирішення таких завдань:

- розкрити економічну сутність податкової політики та її місце в системі публічного управління;
- дослідити інституційні засади функціонування податкової системи України;
- проаналізувати динаміку і структуру податкових надходжень до державного та місцевих бюджетів;
- оцінити роль податкових надходжень у забезпеченні фінансової спроможності територіальних громад;
- визначити вплив податкового адміністрування та економічних трансформацій на ефективність державного управління;
- обґрунтувати напрями гармонізації податкової політики України з європейськими стандартами;
- дослідити значення цифровізації податкового адміністрування для підвищення прозорості та результативності управлінських процесів.

Об'єктом дослідження є система податкових відносин у сфері публічного управління та формування доходів бюджетів України.

Предметом дослідження є соціально-економічні механізми реалізації податкової політики, податкового адміністрування та їх вплив на формування доходної бази бюджетів і ефективність публічного управління.

Методи дослідження - сукупність загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема: аналіз і синтез - для розкриття теоретичних засад податкової політики; індукцію і дедукцію - для формування наукових узагальнень і висновків; абстрактно-логічний метод - для систематизації наукових підходів; монографічний - для вивчення теоретичних джерел і нормативно-правових актів; економіко-статистичні методи - для аналізу динаміки та структури податкових надходжень; порівняльний аналіз - для оцінки трансформацій податкової системи; нормативний - для дослідження правового забезпечення податкової політики; узагальнення та формалізацію - для розробки напрямів удосконалення податкової політики.

Елементи наукової новизни полягають:

- поглибленні теоретичних положень щодо розгляду податкової політики як інструменту публічного управління, а не лише фіскального механізму;
- обґрунтуванні впливу цифровізації податкового адміністрування на підвищення результативності державного управління та прозорості податкових відносин;
- розвитку підходів до посилення ролі органів місцевого самоврядування в адмініструванні місцевих податків як чинника фінансової автономії громад;
- визначенні стратегічних напрямів удосконалення податкової політики в контексті децентралізації та євроінтеграції.

Інформаційну базу дослідження становлять наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, нормативно-правові акти України та Європейського Союзу, статистичні матеріали Державної служби статистики України, Державної податкової служби України, Міністерства фінансів України, звітні матеріали органів державної влади та місцевого самоврядування, аналітичні огляди, а також власні узагальнення та розрахунки автора.

Практична значущість роботи полягає у можливості використання отриманих висновків і запропонованих рекомендацій у діяльності органів публічної влади та органів місцевого самоврядування при формуванні місцевих фінансових стратегій, удосконаленні адміністрування місцевих

податків, розробці програм зміцнення доходної бази територіальних громад, а також у навчальному процесі під час викладання дисциплін фінансово-економічного та управлінського спрямування.

Результати дослідження апробовано у вигляді доповідей на науково-практичних конференціях, а також відображено у наукових публікаціях (тези доповідей, статті) за тематикою податкової політики, публічних фінансів і публічного управління.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Податкова політика в сучасних умовах виходить за межі суто фіскального інструменту та набуває значення ключового інституційного механізму публічного управління, який забезпечує фінансову спроможність держави і територіальних громад, підтримку соціально-економічної стабільності та ресурсну основу післявоєнного відновлення.

Аналіз динаміки і структури податкових надходжень засвідчив стійку тенденцію до зростання доходів державного і місцевих бюджетів, попри воєнні виклики. Домінуючу роль у формуванні бюджетних ресурсів зберігають ПДВ, ПДФО та податок на прибуток підприємств, що підтверджує визначальне значення податкових інструментів у системі публічних фінансів.

Податкове адміністрування дедалі більше виступає фактором управлінської ефективності. Цифровізація податкових процедур, розвиток електронних сервісів, аналітичних платформ і міжвідомчої інтеграції інформаційних ресурсів сприяють розширенню податкової бази, підвищенню прозорості оподаткування, зменшенню тіньового сектору та зростанню добровільної сплати податків.

Гармонізація податкової політики України з правом Європейського Союзу є необхідною умовою інтеграції до єдиного економічного простору ЄС. Адаптація механізмів ПДВ, акцизного оподаткування, імплементація стандартів BEPS та розвиток цифрового адміністрування створюють інституційні передумови для підвищення інвестиційної привабливості, прогнозованості фіскального середовища та стійкості системи публічних фінансів.

Посилення ролі органів місцевого самоврядування в адмініструванні податків є одним із ключових чинників зміцнення фінансової автономії громад. Участь громад в обліку об'єктів оподаткування, актуалізації реєстрів, цифровізації фінансових процесів та взаємодії з податковими органами сприяє зростанню власних доходів і підвищенню результативності місцевого фінансового управління.

Напрями вдосконалення податкової політики — гармонізація з європейськими стандартами, поглиблення цифровізації податкового адміністрування та інституційне посилення органів місцевого самоврядування — мають комплексний характер і орієнтовані на формування стійкої, прозорої та керованої системи публічних фінансів.

Практичне значення результатів дослідження полягає в можливості їх використання в діяльності органів публічної влади та органів місцевого самоврядування при розробленні програм соціально-економічного розвитку територій, стратегій наповнення місцевих бюджетів, цифрових проєктів у сфері фінансів, а також при вдосконаленні механізмів взаємодії з податковими органами. Запропоновані підходи можуть бути застосовані у процесі формування місцевої податкової політики, удосконалення системи моніторингу податкових надходжень і розширення інструментів фінансового менеджменту громад.

Перспективи подальших наукових досліджень доцільно пов'язувати з поглибленим аналізом впливу цифрових технологій та штучного інтелекту на податкове адміністрування, оцінкою ефективності нових моделей міжвідомчої взаємодії у сфері публічних фінансів, а також із розробленням прикладних методик підвищення податкової спроможності територіальних громад в умовах післявоєнного відновлення та європейської інтеграції України.

Загалом результати дослідження підтверджують, що податкова політика є одним із базових інструментів модернізації публічного управління в Україні, здатним забезпечити фінансову стабільність держави, посилення ролі територіальних громад і створення економічних передумов для сталого розвитку та післявоєнного відновлення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міністерство фінансів України. Податкова політика в Україні: стратегічні напрями та механізми реалізації. Офіційний сайт. URL: https://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://mof.gov.ua/storage/files/National%20Revenue%20Strategy_2030_.pdf
2. Звіт про стан виконання Національної стратегії доходів до 2030 року у 2024 році : офіц. звіт. Міністерство фінансів України. 2024. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/>
3. Chentsov V., Krysovatyi A., Desiatniuk O. Public finance management and tax policy in conditions of economic transformation. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 2022, №4.
4. Бюджетна та податкова система України в умовах децентралізації: монографія, за ред. І. Луїної. Київ: ДУ «Ін-т економіки та прогнозування НАН України», 2021.
5. Цап В. Д. Витрати і собівартість продукції в сільськогосподарських підприємствах України : монографія. Мелітополь: ВБ ММД, 2018. 368 с
6. Офіційний сайт Державної податкової служби. Податкова карта України URL: <https://tax.gov.ua>
7. Чинчик А. А. Інституціональний механізм формування і реалізації податкової політики в умовах трансформації національної економіки. дис. ... доктора економ. наук. : 08.00.03 Київ. 2022. 377 с.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 02 грудня 2010 №2755-VI. ВРУ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
9. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI URL:: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
10. План відновлення України : офіц. сайт Recovery.gov.ua дані про стратегічні пріоритети відбудови економіки та розвиток інвестицій URL: <https://recovery.gov.ua/>

11. Strategy for the Development of Agriculture and Rural Areas in Ukraine until 2030 and operational plan 2025–2027 : офіц. документ – Agroberichten Buitenland, 07.06.2024 URL: <https://www.agroberichtenbuitenland.nl/documenten/2024/06/07/ua-strategy-agro-and-rural-development>
12. Офіційний сайт Державного служба статистики України URL:<https://stat.gov.ua/uk>
13. Офіційний сайт Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру URL: <https://land.gov.ua>
14. Міністерство фінансів України.. *Цифрова трансформація публічних фінансів та податкової політики*. URL:<https://mof.gov.ua>
15. Офіційний сайт Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>
16. Офіційний сайт Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України економіки України. URL:<https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>
17. Міністерство економіки України. Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2024–2026 роки. Київ, 2023.
18. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України. Звіт про функціонування Українського морського коридору. Київ, 2024.
19. Міністерство фінансів України. Звіт про виконання Зведеного бюджету України за 2024 рік. Київ, 2025.
20. Державна податкова служба України. Аналітичний звіт щодо адміністрування податків у 2024 році. Київ, 2025.
21. Яцух О О Податкова політика України: сучасний стан, виклики та перспективи. Модернізація економіки та фінансової системи: проблеми, можливості, перспектив: колективна монографія. Частина 2. Рига, Латвія: Видавництво Балтія, 2025 с. 59-83 URL:<http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/596>
22. Цап, В. Д., Яцух , Р. О. Фінансові механізми та податкові інструменти спеціального експортного режиму у протидії тінізації зовнішньоекономічних операцій. *Актуальні питання економічних наук*, (10) 2025. URL: <https://aeconomics.com.ua/index.php/home/article /view/446>.

23. Цап В. Нормативно-правові засади податкової доброчесності в Україні: механізм селективного адміністрування та його практична імплементація. *Сталий розвиток економіки*, (4 (55), 2025. С. 53-61. URL:<https://www.economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1390>
24. Цап В.Д. Адміністрування мінімального податкового зобов'язання для сільськогосподарських виробників: практика, результати та напрямки вдосконалення. Модернізація економіки та фінансової системи: проблеми, можливості, перспектив: колективна монографія. Частина 2. Рига, Латвія: Видавництво Балтія, 2025 с. 20-37 URL:<https://www.researchgate.net/publication/392954798>
25. Саблук П. Т., Месель-Веселяк В. Я., Федоров М. М. Розвиток аграрної економіки України: інституційні та фінансові аспекти. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2021. 420 с.
26. Свірський В., Кириленко О. Податкова політика та фінансова спроможність територіальних громад в Україні. *Фінанси України*, 2022, №6.
27. податкової політики з ЄС. Рамки та можливості для України. *Центр економічної стратегії*. За ред. Юрія Гайдай. 15.03.2023 р URL: <https://efaidnbmnnnibpcajpcgglefindmkaj/https>
28. Council Directive 2006/112/EC of 28 November 2006 on the common system of value added tax, URL: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj>
29. COUNCIL DIRECTIVE 2011/64/EU of 21 June 2011 on the structure and rates of excise duty applied to manufactured tobacco, <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:176:0024:0036:EN:PDF>
30. Council Directive 92/83/EEC of 19 October 1992 on the harmonization of the structures of excise duties on alcohol and alcoholic beverages, URL: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/83/2022-01-01>
31. Council Directive 92/84/EEC of 19 October 1992 on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages, URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/1992/84>

32. Council Directive (EU) 2020/262 of 19 December 2019 laying down the general arrangements for excise duty (recast), ULR:

<http://data.europa.eu/eli/dir/2020/262/oj>

33. Tanzi V. Tax systems in the digital economy: challenges and policy directions. *Journal of Economic Policy Reform*, 2021.

34. Zhavoronok A., Popelo O., Shchur R. The role of tax policy in ensuring the financial stability of the state under martial law. *Economy and Society*, 2025, №76.

35. European Commission. *Taxation Trends in the European Union 2023*. Luxembourg: Publications Office of the EU, 2023.